

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Plungės r. Didvyčių daugiafunkciame centre tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) nustato mokyklos prevencijos ir intervencijos priemonių sistemą saugiai nuo smurto ir patyčių (įskaitant ir patyčias kibernetinėje erdvėje) aplinkai kurti Didvyčių daugiafunkciame centre, vykdančiame ikimokyklinio, priešmokyklinio ir neformaliojo švietimo programas (toliau – Centras).

2. Prevencijos tikslas – sukurti saugią, vaiko asmenybės augimui, brandai ir ugdymuisi palankią aplinką Centre, kuriame vaikai jaučiasi gerbiami, priimti, saugūs, jų nuomonė ir siūlymai yra išklausomi ir vertinami. Psichologinė vaikų savijauta ir saugumas Centre susijęs su emocine vaikų, Centro darbuotojų, tėvų (toliau – Centro bendruomenės nariai) gerove, jų tarpusavio santykiais. Prevencija yra nuolatinis, cikliškas (ne baigtinis) procesas, apimantis esamų arba potencialiai galimų problemų identifikavimą, tinkamų priemonių joms spręsti parinkimą ir vykdymą, poveikio į(si)vertinimą ir tolesnių veiksmų planavimą.

3. Prevencijos priemonės, nukreiptos į visus Centro vaikus, padeda išvengti problemų (pvz., patyčių ar kitokio smurto) atsiradimo ir mažinti egzistuojančių problemų mastą. Tiems vaikams, kuriems Centro taikomos prevencijos priemonės nepaveikios ir jų nepakanka, taikomos papildomos prevencijos priemonės ar (ir) programos, teikiama švietimo pagalba.

4. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

4.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, amžiaus, seksualinės orientacijos, negalios, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

4.2. visi bendruomenės nariai turi būti supažindinti su Centro smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka;

4.3. kiekvienas Centro administracijos atstovas, mokytojas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

4.4. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

5.1. **Patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgą persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir / ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

5.1.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujjimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas, pašaipios replikos apie žmogaus kūną, religiją, tautybę, negalią, išvaizdą ir kt.;

5.1.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, stumdymas, užkabinėjimas, spjaudymas, drabužių/daiktų gadinimas, turtinė žala ir kt.;

5.1.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas, apkalbėjimas, šmeižimas, neapykantos prieš kitą asmenį kurstymas, demonstratyvus piktybinis izoliavimas, išjuokimas siekiant pažeminti ir kt.;

5.1.4. patyčios kibernetinėje erdvėje: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir / ar paveikslėlių siuntimas, viešas gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentaru skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

5.2. **Patyčias patiriantis vaikas** – ugdytinis, iš kurio yra tyčiojamasi.

5.3. **Besityčiojantysis** – ugdytinis ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.

5.4. **Patyčias patiriantis suaugusysis** – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi ugdytinis, kolega, vaiko tėvai/globėjai.

5.5. **Patyčių stebėtojas** – asmuo, matantis ar žinantis apie patyčias.

5.6. **Prevencinė veikla** – planingų ir sistemingų priemonių veikla, skirta patyčių rizikai mažinti imantis Centro bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų/globėjų švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

5.7. **Patyčių intervencija** – visuma priemonių, taikomų visiems smurto/patyčių dalyviams (patiriantiems, smurtaujantiems/besityčiojantiems, stebėtojams), nukreiptos į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visuma.

5.8. **Patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** – patyčių situacijos Centre stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui ir valdymui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

5.9. **Socialinės ir emocinės kompetencijos** – ugdytinių savęs pažinimo, empatijos, problemų ir konfliktų sprendimo, pykčio valdymo, streso įveikos, bendravimo ir bendradarbiavimo, kiti socialiniai įgūdžiai.

6. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, „Dėl smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijų patvirtinimo“ Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 ir kitais įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais.

II SKYRIUS STEBĖSENA IR PREVENCIJA

7. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi Centro veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi Centro direktorius, Vaiko gerovės komisijos nariai, pedagogai, o jos vykdyme dalyvauja visi bendruomenės nariai.

8. Centro direktorius atsakingas už Tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką, už stebėsenos rezultatais paremtą kasmetinio patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą bendruomenei ir vykdymą.

9. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja ir vykdo Vaiko gerovės komisija, kuri kasmet:

9.1. surenka apibendrintus duomenis iš pedagogų dėl fiksuotų pranešimų apie smurtą ir patyčias ir atlieka analizę (ne rečiau, kaip du kartus per metus);

9.2. vadovaudamiesi pranešimų apie smurtą ir patyčias analizės duomenimis rengia smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

9.3. teikia siūlymus Centro direktoriui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo, darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje klausimais;

9.4. teikia siūlymus Centro direktoriui dėl Tvarkos aprašo tobulinimo.

10. Centro Vaiko gerovės komisija informuoja Centro direktorių apie esamą situaciją.

III SKYRIUS INTERVENCIJA

11. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas Centro administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas reaguodamas:

11.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą/patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliamus veiksmus;

11.2. primena ugdytiniui, kuris smurtauja/tyčiojasi Centro nuostatas ir elgesio taisykles;

11.3. jei reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis(tėvus, globėjus), Centro darbuotojus, ar institucijas (policiją, greitąją pagalbą ir pan.)

11.4. informuoja grupės auklėtoją apie įtariamą ar/ir įvykusias patyčias;

12. Grupės auklėtojas gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias/smurtą:

12.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;

12.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

12.3. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną;

12.4. užpildo pranešimo apie patyčias formą (priedas Nr.2);

12.5. užpildytą formą registruojama smurto/patyčių registravimo žurnale;

12.6. nesibaigus patyčių situacijai, imasi spręsti patyčių atvejį.

12.7. esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja Vaiko gerovės komisijos posėdį.

13. Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

13.1. numato veiksmų planą, supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus), esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

13.2. informuoja Centro direktorių apie esamą situaciją;

13.3. atlieka kitus Centro tvarkos apraše numatytus veiksmus.

14. Administracijos atstovui, pedagogui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš ugdytinio, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs smurtą ar patyčias, turi informuoti Centro direktorių;

15. Centro direktorius, sužinojęs apie Centro darbuotojo patiriamas patyčias/smurtą arba Centro darbuotojo smurtavimą/tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių, Centro tvarkos apraše ar kituose dokumentuose numatytų veiksmų.

16. Ugdytinis apie suaugusiojo asmens smurtą/patyčias praneša tėvams, kurie raštu kreipiasi į Centro direktorių.

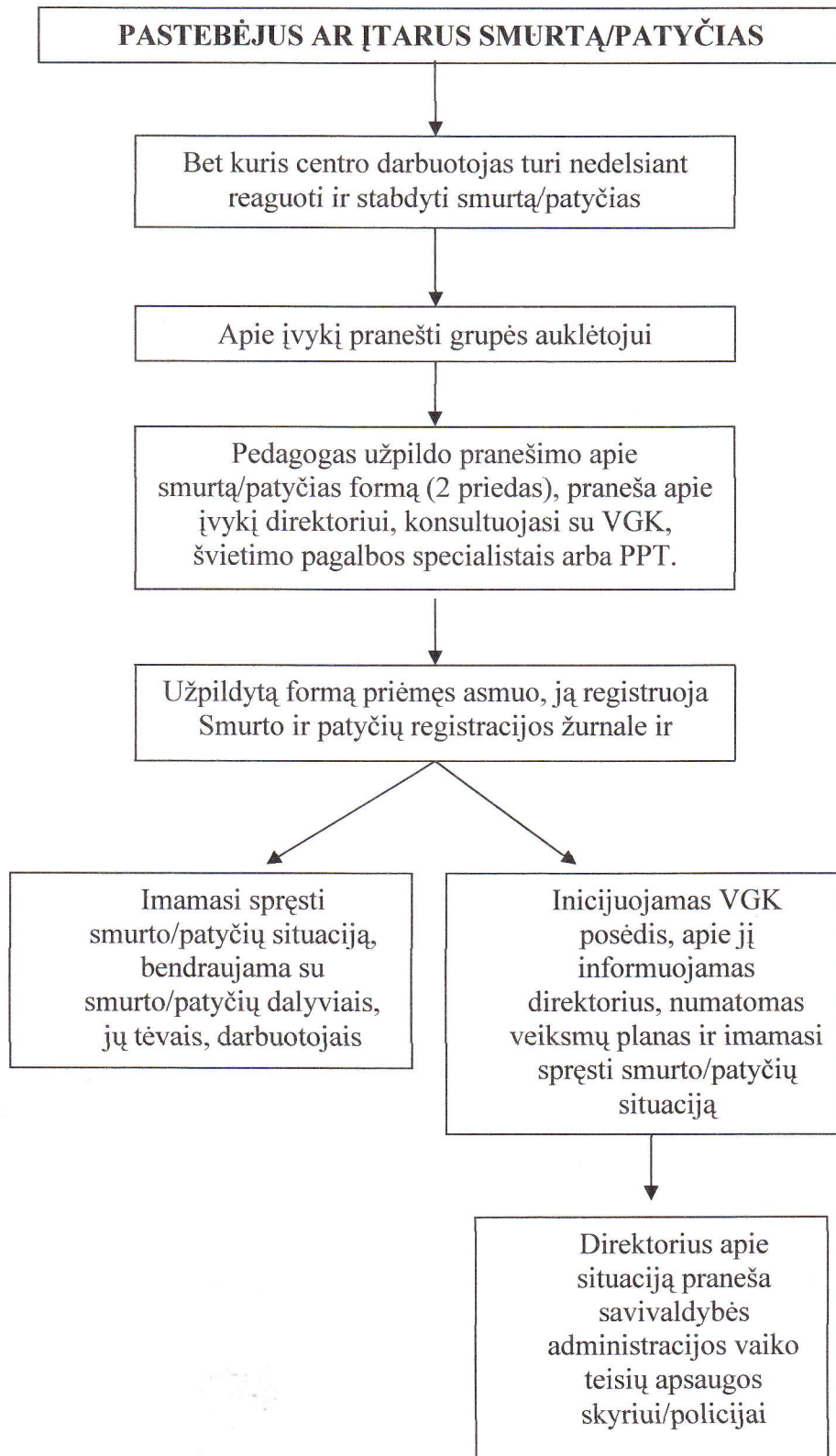
17. Tais atvejais, kai Centre nėra švietimo pagalbos specialistų ar kitos priežastys, dėl kurių negali būti teikiama švietimo pagalba ar netikslinga ją teikti Centre, administracijos atstovas nukreipia ugdytinį ir jo tėvus (globėjus), suaugusiuosius į Savivaldybės Pedagoginę psichologinę tarnybą.

III SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18. Emocinio saugumo temos integruojamos į ugdymo turinį, atsižvelgiant į vaikų amžių.

19.. Visi dokumentai, esantys ugdytinio/darbuotojo asmens byloje, ir duomenys, susiję su ugdytiniu/darbuotoju ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti ugdytinio/darbuotojo teises ir teisėtus interesus.

REAGAVIMO Į SMURTĄ AR PATYČIAS BEI PAGALBOS JOMS ĮVYKUS PLANAS

PRANEŠIMO APIE SMURTĄ/PATYČIAS FORMA

pranešimo data

Bendrieji duomenys:

Kas pranešė apie smurtą/patyčias:	
Kam pranešė apie smurtą/patyčias:	
Kur įvyko smurtas/patyčios:	
Kada įvyko smurtas/patyčios:	
Kokia smurto/patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Fizinės: asmens užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atimtinėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad asmuo yra nepageidaujamas ar atstumiamas;	
☐ Elektroninės: patyčios, vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.). Kiti pastebėjimai (įrašyti)	
Ar yra žinoma, kad tai ne pirmas kartas?	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Asmens, <u>patyrusio smurtą/patyčias</u> vardas, pavardė, grupė:	
Asmens/-ų, <u>kuris/ie tyčiojosi</u> vardas, pavardė, grupė:	
Asmens/-ų, <u>stebėjusio patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, grupė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Centro pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

--